

Onze visie op leerlingbegeleiding volgens de vier begeleidingsdomeinen

Ons uitgangspunt binnen het zorgbeleid

In elke school zijn er kinderen die extra aandacht vragen, om welke reden dan ook. Deze kinderen stellen heel uitdrukkelijk de school voor de uitdaging om te differentiëren, dit wil zeggen het aanbod van de school aan te passen aan de noden en mogelijkheden van de kinderen en niet omgekeerd.

Differentiatie mag het leerpotentieel niet aantasten: de lat hoog voor iedereen!

Leerkrachten gaan samen in overleg met ouders en externen nadenken over de doelstellingen die ze met het ene kind wel en met het andere kind eventueel niet kunnen bereiken, over hun instructiewijze, over aangepaste materialen die ze nodig hebben, over hun manier van evalueren.

Wanneer men aanneemt dat kinderen mogen verschillen, aanvaardt men dat zowel het leertraject als het begin - en eindpunt mogen verschillen. Niet alle kinderen moeten op hetzelfde ogenblik en op dezelfde leeftijd hetzelfde kunnen. En niet alle leerlingen moeten op dezelfde wijze geëvalueerd worden. We hebben aandacht voor proces én productevaluatie.

1 Onderwijsloopbaanbegeleiding

Het begeleidingsdomein onderwijsloopbaan heeft tot doel de leerling te ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen, om inzicht te verwerven in de structuur van en de mogelijkheden binnen onderwijs, opleiding en arbeidsmarkt en om adequate keuzes te leren maken op school en daarbuiten.

Voor Sint-Eduardus betekent dit

Overgang kleuter-lager

- *Projecten tussen kleuterschool 5-jarigen en eerste leerjaar*
- *Gezamenlijke speeltijden*
- *Gezamenlijke zwembeurten*
- *Opendeurtjes*
- *Ouderkijkdag*
- *Infomoment voor ouders*

Overgang tussen lager en secundair

- *Infobeurs secundair*
- *Oudercontacten secundair en oriëntering met CLB*
- *Project overstap naar het secundair onderwijs*
- *Individuele aandacht voor leerlingen en ouders bij de overstap naar 1B/Okan*
- *MDO over de oriëntering met directie en CLB*
- *'I like study' om interesses te ontdekken*
- *Baso-fiche*
- *Info doorgeven over opendeurdagen van secundaire scholen met CLB*
- *Schoolbezoeken secundair onderwijs*

Overgang basisonderwijs naar buitengewoon

- *Als de criteria voor de leerlingbegeleiding disproportioneel zijn in verhouding met het draagvlak van de school wordt een traject uitgewerkt met ouders, kind, CLB, ondersteuners en de school*
- *De school en/of CLB en en/of ondersteuningsnetwerk begeleiden ouders en kind in dit proces (onderwijskiezer, schoolbezoeken, informerende oudergesprekken, inschrijvingsproces)*

Klasdoorbrekende/campusoverschrijdende werking

- *Projecten over de klassen en leerjaren heen*
- *Opendeurtjes*
- *Drempelwerking*
- *Gezamenlijke dans- en loopmomenten*
- *Weekopening*
- *Uitstap 1e graad – natuurklassen*
- *Extra muros activiteiten in 2^e en 3^e graad – bosklassen en heuvelklassen*
- *Sportdagen/fietsdag*

Leerlingopvolging

- *We hanteren de methodiek van de M-cirkel om handelingsgericht en planmatig te werken*
- *Zelfevaluatie door leerlingen bij de evaluaties*
- *Leerlingencontacten (na screening welbevinden en betrokkenheid, rapport- en portfoliobespreking, situationele leerling contacten)*
- *Binnen ons leerlingvolgsysteem is er uitdrukkelijk aandacht voor de verschillende ontwikkelvelden binnen de persoons- en cultuurgebonden ontwikkeling*

Kinderen keuze bekwaam maken

- *Van de kleuterschool leren wij kinderen keuzes maken: thema's voor BC's kiezen, projecten, stop*
- *In de dagelijkse werking komen activiteiten aan bod waarin kinderen kansen krijgen tot kiezen: hoeken in de kleuterschool, projecten in de kleuterschool, contractwerk.*
- *Vrije keuze of begeleide keuze tijdens het drie (vier) sporenbeleid (doebord of Zwip)*
- *Keuze in plaatsbepaling van de klas (rustplaats achteraan)*
- *Keuze in aanbod van spelmateriaal op speelplaats*

2 Psychisch en sociaal functioneren

Het begeleidingsdomein psychisch en sociaal functioneren heeft tot doel het welbevinden van de leerling te bewaken, te beschermen en te bevorderen waardoor de leerling op een spontane en vitale manier tot leren kan komen en zich kan ontwikkelen tot een veerkrachtige volwassene.

Voor Sint-Eduardus betekent dit

Schoolniveau

- *Speelplaatswerking met rijk spelaanbod*
- *Opgesplitste speeltijden om rust te bewaren volgens noden*
- *Spelen in het speelbos, speeltuin*
- *Projecten om welbevinden te bevorderen (voel je goed project, Stop principe)*
- *Gezamenlijke weekopening*
- *Gezamenlijke bewegingsmomenten*
- *Veilig schoolklimaat creëren (Kom op tegen pesten, oversteekacties, fluo-actie, Mos en Smos...)*
- *Kleuters worden afgehaald aan de klassen*
- *Klasdoorbrekende werking*

- *Opvolging volgens de fases van het zorgcontinuüm*
- *Specifieke opleidingen i.f.v. leerkracht- en teamcompetenties*
- *Ouderparticipatie*
- *Deelname aan de kinderraad (gemeente/district)*
- *Gedifferentieerde keuze bij overgaan naar volgend schooljaar*

Klasniveau

- *Dagplanner, maandkalender*
- *In de kleuterschool observeren we het eerste trimester de persoonsgebonden ontwikkelvelden en mondelinge taalvaardigheid om eerst in te zetten op het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters. Dit wordt genoteerd in de groeilijnen in ons kindvolgsysteem*
- *Twee keer per schooljaar wordt een screening afgenomen om het welbevinden en de betrokkenheid op te volgen (pedagogisch klasklimaat, zelfconcept, tevredenheid, welbevinden, sociale relaties) en kindgesprekken volgen na afname*
- *Veilig klasklimaat creëren*
- *Drie vier sporenbeleid*
- *Rapport met portfoliowerking met aandacht voor het proces en product om de klaswerking bij te sturen*
- *Gezamenlijke lunchpauze in de klas*
- *Kindcontacten*
- *Sociogram opstellen*
- *Aandacht voor rouwverwerking met behulp van materiaal 'Rouw in de klas'*

Leerlingniveau

- *Sticordi-maatregelen toepassen (passende maatregelen)*
- *Traject op maat*
- *Portfolio met zelfevaluaties en aandacht voor feedback*

- *MDO's, klassenraad, overleg externen op wekelijkse basis*
- *Zelfstandig naar de klassen in de kleuterschool*
- *Differentiëren*
- *Pluswerking*

3 Leren en studeren

Het begeleidingsdomein leren en studeren heeft tot doel het leren van de leerling te optimaliseren en het leerproces te bevorderen door leer- en studeervaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen.

Voor Sint-Eduardus betekent dit

Schoolniveau

- *Krachtige leeromgeving met brede basiszorg stimuleren*
- *Leerproces stimuleren*
- *Samenwerken bevorderen*
- *Huiswerkbeleid*
- *Verschillende vormen van breed evalueren opvolgen*
- *Stimuleren van initiatief nemen en actief deelnemen*
- *Zelfstandig werken stimuleren op alle niveaus*

Klasniveau

- *Ondersteuning op de klasvloer*
- *Krachtige leeromgeving met brede basiszorg*
- *Verschillende werkvormen gebruiken*
- *Leerproces begeleiden en ondersteunen*
- *Kansen blijven geven*
- *Gepaste houding stimuleren*
- *Breed evalueren: formatief en summatief: kind gesprekken, portfoliowerking, screenings, observaties....*
- *Executieve functies stimuleren*

- *Zelfregulatie: plannen en organiseren*
- *Zelfredzaamheid stimuleren*
- *Aanbieden van pictogrammen, daglijnen en stappenplannen*
- *Toetswijzers voorzien*

Leerlingniveau

- *Sticordi-maatregelen*
- *Gedifferentieerd aanbod van leerinhouden*

4 Preventieve gezondheidszorg

Het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg heeft tot doel de gezondheid, groei en ontwikkeling van leerlingen te bevorderen en te beschermen, het groei- en ontwikkelingsproces op te volgen en tijdig risicofactoren, signalen, symptomen van gezondheids- en ontwikkelproblemen te detecteren.

Voor Sint-Eduardus betekent dit Schoolniveau

- *Drank -en voedingsbeleid*
- *Luizencontrole volgens protocol*
- *Gezonde hygiëne aanmoedigen*
- *Sport stimuleren*
- *Preventief inzetten op gezonde lucht*
- *Evacuatieoefeningen en inzetten op brandveiligheid*
- *Inzetten op verkeersveiligheid met werkgroep ouders*
- *Fluo-acties organiseren*
- *Afvalbeleid integreren*
- *Externe sportinitiatieven betrekken*
- *EHBO-team en medisch beleid op school*
- *Organiseren van sportweken en -dagen*

- *Zwembeleid vanaf 5-jarigen tot en met 6de leerjaar*
- *Reservekledij voorzien*
- *Speelplaatswerking en spelen in groene omgeving*
- *Aanbod fietshelmen en fietsen*

Klasniveau

- *Integreren van extra bewegingsmomenten*
- *Lichaamsverzorging*
- *Systematische luizencontrole voor een schoolvakantie*
- *Welbevinden en betrokkenheid opvolgen en ernaar handelen*
- *Projectwerking rond gezondheid*
- *Fietsvaardigheden*
- *Inzetten op verkeersveiligheid*

Leerlingniveau

- *Welbevinden en betrokkenheid opvolgen en ernaar handelen bij knipperlichtleerlingen*
- *Motoriek en psychomotoriek opvolgen*
- *Aangepaste kledij opvolgen en voorzien*
- *Detecteren van problematische lichaamsontwikkeling*

Onze visie op leerlingbegeleiding binnen de fasen van het zorgcontinuüm

FASE 0 BREDE BASISZORG

Merksem/Schoten kleuterschool

- *Hanteren van een groeilijn op Smartschool (brede opvolging van kleuters)*
- *Positief, veilig en rijk klasklimaat*
- *Betekenisvol leren en voldoende uitdaging (krachtige leeromgeving) vanuit ZILL-leerplan*
- *Rijke interactie, aanbod verschillende niveaus*
- *Klasleerkracht als eerst hulplijn*
- *Aanvraag tot klassenraad/MDO*
- *Ondersteuning voor Krullenbol*
- *Ondersteuning voor taal/muzische beleving (2,5/3-jarigen) tik-tak moment*
- *Ondersteuning taaltrajecten*
- *Ondersteuning/remediëring voor de rekenbegrippen (op basis van de resultaten DUDAL-test of individuele screening met materialen)*
- *Psychomotorische ondersteuning*
- *Actie/handelingsplan opstarten vanuit MDO*
- *Vorbereidend schrijven: driehoekige potloden*
- *Observatieopdrachten 3de kleuterklas: observatielijst(screenings)*
- *Rijk en gevarieerd hoekenaanbod*
- *Ondersteuning hoekenwerk/co-teaching*
- *Ondersteuning rond lees-, schrijf- en rekenvoorwaarden 3de kleuterklas*

- *Speelplaatswerking met rijk spelaanbod (inzetten op nog meer vergroening en spelaanbod volgens huidig speelplaatsbeleid)*
- *Speelplaatsafspraken met pictogrammen*
- *Ondersteuning basiszorg jongste kleuters door kleuterinclusienetwerk*

Merksem lagere school

- *Organisatie wiskundelessen met hoekenwerk en co-teaching*
- *Doebordwerking: drie vier sporenbeleid in de klassen*
- *Voorkeur voor variatie aan werkvormen vnl. doe-momenten hoekenwerk, mini-klassikaal*
- *Huiswerkbegeleiding voor ouders op vraag in L1: september*
- *Extra aanbod voor de schrijfmotoriek*
- *Ondersteuning letterkennis mét gebaren L1*
- *Ondersteuning voor spelling in L3 via woordpakketfilmpjes*
- *EDI: expliciete directe instructie als streefdoel in enkele klassen*
- *MAB.: positietabel met kleur: concreet en schematisch*
- *Verlengde instructie mini-klassikaal in hoeken*
- *Ondersteuning via Chromebook en digitale didactische programma's*
- *Leren leren*
- *Dagplanning komt op het bord zodat kinderen weten wat er die dag gaat gebeuren*
- *De kinderen zitten in groepjes, maar er zijn ook bankjes alleen voor kinderen die dat graag willen n.a.v. coöperatief werken*
- *Zorgondersteuning is voornamelijk intern door co-teaching*
- *Speelplaatswerking met rijk spelaanbod (vergroening op termijn spelzones)*
- *Speelplaatsafspraken visueel aanwezig*
- *Geen belsignaal meer om rust te vergroten*

- *Middagmaal in de eigen klas/groep*
- *Samen fruit eten in de eigen klas/groep*
- *Gebruik van woordenboek*
- *Gebruik van hoofdtelefoon*
- *Gebruik van afzonderlijke plaats tijdens individueel werk*
- *Concentratie-ondersteunende activiteiten (ochtendbeweging, bewegingstussendoortjes)*
- *Speelplaatsafspraken met pictogrammen*

Schoten lagere school

- *Doebordwerking: drie vier sporenbeleid in de klassen*
- *Huiswerkbegeleiding voor een aantal leerlingen volgens nood*
- *Kwartierlezen: rijk en aantrekkelijk leesaanbod, voorlezen, kwartierlezen, boekgesprekken*
- *Leesbegeleiding voor zwakkere lezers*
- *Ondersteuning voor Frans in de derde graad*
- *Speelplaatswerking (i.f.v. sociale vaardigheden en motorische ontwikkeling)*
- *Concentratie-ondersteunende activiteiten (ochtendbeweging, bewegingstussendoortjes, frul – en prulvisie...)*
- *Organisatie spellingslessen met zorgleerkracht*
- *Inzetten op handelend werken: getallen – rekenvaardigheid – meten en metend rekenen – meetkunde*
- *Kindvriendelijke groenere speelplaats*
- *Organisatie wiskundelessen met zorgleerkracht*
 - ✓ *verlengde instructie*
 - ✓ *tempodifferentiatie*
 - ✓ *verhoogd aanbod materiaal*
 - ✓ *mini-klassikaal aanbod*

Merksem/Schoten lagere school

- *Focus op formatieve én summatieve evaluatie*
- *Betekenisvol leren en voldoende uitdaging (krachtige leeromgeving) vanuit leerplan Zill en afgesproken leerlijnen*
- *Drie vier sporenbeleid als binnenklasdifferentiatie (doebordwerking)*
- *Rijke interactie, aanbod verschillende niveaus*
- *Klasleerkracht als eerste hulplijn*
- *Aanmelding klassenraad en MDO*
- *Oog voor binnenklasdifferentiatie en remediëring: laagdrempelige maatregelen:*
- *Extra uitleg tijdens/voor/na de les (verlengde instructie, mini-klassikaal)*
 - ✓ *extra aanbod als uitbreiding en verdieping (vb. Rekentijgers voor wiskunde)*
- *Flexibele klasorganisatie*
- *Breed kijken, opvolgen, evalueren, spontaan signaleren*
- *LVS en leerlingendossier frequent bijhouden*
- *Kindcontacten: rapport, welbevinden en betrokkenheid*
- *Overleg met zorgteam, frequentie volgens noden*
- *Coöperatieve leer strategieën (KAGAN) toepassen*
- *Differentiatie voor huiswerk*
- *Bewuste keuze voor een plaats in de klas (naast een helpende leerling zitten als buddy)*
- *Schooltas en agendamap mee helpen klaarmaken*
- *Hulp voor het inschrijven van de agenda*
- *Groot ruitjespapier aanbieden bij rekenen*
- *Buddy aangeduid krijgen om te helpen*
- *Meer structuur brengen in tekst met fluo kleur*
- *Hulpkaartjes tijdelijk kleven op bank (pictogrammen), getalbeelden*

- *Materiaal laten gebruiken*
- *Extra bundel ter uitbreiding op eigen niveau*
- *Extra oefeningen mee naar huis*
- *Rekenrijtjes via zakrekenmachine bij cijferen*
- *Hulplijnen aanbieden tijdens schrijven*
- *Speelplaatswijzer invullen emoties buiten de klas*
- *Meer tijd bij taken en toetsen*
- *Afbakenen hoeveelheid van oefeningen*
- *Daglijn gebruiken*
- *Stappenplannen en strategiekaarten aanbieden*
- *Time timer aanbieden*
- *Ondersteuning psychomotoriek door LO-leerkracht en ondersteuner*
- *Time-out zone op speelplaats*
- *Herhalingsmaand september/oktober*
- *Schrijf- en legschema*
- *Screening Welbevinden & Betrokkenheid*

FASE 1 VERHOOGDE ZORG

Merksem/Schoten kleuterschool en lagere school

- *MDO*
- *Overleg CLB*
- *Oudercontacten met CLB*
- *Aanpassingen en extra ondersteuning wordt bepaald op klassenraad of MDO*
- *Ondersteuningsnetwerk VOKAN*
- *Testen op reflexen na bespreking op klassenraad/MDO (Schoten)*
- *Bewegingshuiswerk bespreken met ouders en meegeven naar huis (Schoten)*

- *Ondersteuning door AN-leerkracht voor AN-leerlingen*
- *Ondersteuning intensieve taaltrajecten o.b.v. output KOALA-taaltest*

Merksem/Schoten kleuterschool

- *Outreach gesprekken met multifunctionele centra*
- *Extra motoriek voor kleuters die hier nood aan hebben*
- *Remediëring rekenbegrippen voor kleuters die het moeilijk hebben met bepaalde onderdelen*
- *Uitnodigen van ouders om samen met hun kind extra oefenkansen te bieden rond reken- en leesvoorwaarden + meegeven van spelmateriaal om ook thuis oefenkansen te bieden*

Merksem/Schoten lagere school

- *Redicodi: toepassen van maatregelen i.f.v. remediëren, differentiëren, compenseren, dispensereren*
- *Analyseren van de onderwijsbehoeften: aanpassen instructies, remediëring, doorgedreven differentiatie op maat*
 - ✓ *Afbakenen leerstof tot leerplandoelen voor een vak of vak onderdeel (basisleerstof)*
 - ✓ *Enkel basisleerstof op de toets en geen uitbreiding*
 - ✓ *Gedifferentieerde huistaken*
 - ✓ *Toetsen begeleiden*
 - ✓ *Study buddy*
- *Hoofdtelefoon*
- *Aparte plaats in de klas*
- *Tafelkaart gebruiken tijdens toets*
- *Aangepast dictee (enkel auditief, enkel basis, ...), invuldictee i.p.v. zinnendictee, flitsdictee, kopieerdictee, ...*
- *Zakrekenmachine gebruiken tijdens een toets*
- *Begrijpend lezen vooraf meegeven naar huis*

- *Extra tijd en materiaal bij een toets*
- *Cijferen i.p.v. hoofdrekenen*
- *Leerkracht zorgt voor individueel materiaal op de bank (verlengen van het concreet niveau)*
- *Spelling via letterdoos/computer*
- *Pré-teaching*
- *Stappenplannen aanbieden*
- *Extra begeleiding door de zorgleerkracht afhankelijk van de zorgvraag(flexibel)*
- *Aangepast didactisch materiaal*
- *Gebruik van de werkschrift bij de toets van Frans voor kinderen die naar een b-jaar zullen gaan*
- *Voorlezen van de toetsen ‘begrijpend lezen’*
- *Extra motorische begeleiding voor kleuter en lagere school*
- *Plusmappen/Rekentijgers voor leerlingen met nood aan uitbreiding*
- *Compenserende voorleessoftware voor lezen en schrijven: Alinea/Kurzweil/Sprint*
- *AN-aanbod door vaste AN-leerkracht voor AN-leerlingen*
- *Uitbreidingsleerstof*
- *Laptop met PDF-versie van werkboek, werkblad, toets, ... (PDF X-change programma)*

FASE 2 UITBREIDING VAN ZORG

Merksem/Schoten kleuterschool en lagere school

- *Testen inschakelen van CLB of externen (COS, UKJA, MPC...)*
- *Motorische aanpassingen toestaan*
- *Opstellen handelingsplan*
- *Leerlinggesprek*
- *Oudergesprek*

- *Rondetafelgesprek*
- *Inschakelen en overleg met externen: VOKAN, ONA+, Ganspoel, kiné, logo, BUO, therapeuten, outreach gesprek multifunctioneel centrum Merlijn*
- *(G)AN-werking*
- *Diagnostisch onderzoek*

Merksem/Schoten lagere school

- *Opstellen handelingsplan met aparte doelen*
- *Inschakelen van CLB voor verder diagnostisch onderzoek*
- *Inschakelen en overleg met externen: VOKAN, ONA+, Ganspoel, kiné, logo, BUO, therapeuten...*
- *Organisatie van AN-werking-> focus op extra taalondersteuning, opvolging van de anderstaligen*
- *Apart traject opstellen voor een vak (wiskunde/spellen/lezen)*
- *Afstemmen van leerstof op Zill-leerplandoelen of eindtermen*
- *Aangepaste toetsen*
- *Vertrouwenspersoon voor socio-emotionele ondersteuning aanbieden*
- *Hulpmiddelen aanbieden rekening houdend met de ondersteuningsbehoeften*
- *Aanbod uitbreidingsleerstof*

FASE 3 ZORG OP MAAT/IAC

Schoten/Merksem kleuterschool en lagere school

- *IAC: individueel aangepast curriculum op maat van de leerling: volgt niet het gemeenschappelijk curriculum*
- *Overleg met leerling, ouders, CLB, ondersteuningsnetwerk, externen*
- *Klasleerkracht met sterke ondersteuning van de zorgleerkracht en het ondersteuningsnetwerk*

- *Aangepast onderwijs omtrent cognitieve of emotionele ontwikkeling: doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs indien de draagkracht van de school niet voldoende is. Deze stap mee begeleiden: samen op zoek gaan en scholen bezoeken, steeds in overleg met de ouders.*
- *Oudergesprek*
- *Rondetafelgesprek*
- *Inschakelen en overleg met externen: VOKAN, ONA+, Ganspoel, kiné, logo, BUO, therapeuten, outreach gesprek met multifunctioneel centrum Merlijn*
- *(G)AN-werking*
- *Diagnostisch onderzoek*

Merksem/Schoten lagere school

- *Opstellen handelingsplan met aparte doelen*
- *Inschakelen van CLB voor verder diagnostisch onderzoek*
- *Inschakelen en overleg met externen: VOKAN, ONA+, Ganspoel, kiné, logo, BUO, therapeuten...*
- *Organisatie van AN-werking-> focus op extra taalondersteuning, opvolging van de anderstaligen*
- *Apart traject opstellen voor een vak (wiskunde/spellen/lezen)*
- *Afstemmen van leerstof op Zill-leerplandoelen of eindtermen*
- *Aangepaste toetsen*
- *Vertrouwenspersoon voor socio-emotionele ondersteuning aanbieden*
- *Hulpmiddelen aanbieden rekening houdend met de ondersteuningsbehoeften*
- *Aanbod uitbreidingsleerstof*

Schoten/Merksem kleuterschool en lagere school

- *IAC: individueel aangepast curriculum op maat van de leerling: volgt niet het gemeenschappelijk curriculum*
- *Overleg met leerling, ouders, CLB, ondersteuningsnetwerk, externen*
- *Klasleerkracht met sterke ondersteuning van de zorgleerkracht en het ondersteuningsnetwerk*
- *Aangepast onderwijs omtrent cognitieve of emotionele ontwikkeling: doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs indien de draagkracht van de school niet voldoende is. Deze stap mee begeleiden: samen op zoek gaan en scholen bezoeken, steeds in overleg met de ouders*